Suwałki 1988.01. 20

038/6/SB

TAJNE SPEC.ZNACZENIA

P L A N

pracy Służby Bezpieczeństwa Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Suwałkach na rok 1988.

Najważniejsze zadania realizowane przez pion Służby Bezpieczeństwa woj. suwalskiego w 1987 roku koncentrowały się głównie na rozpoznaniu, zapobieganiu i zwalczaniu wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń bezpieczeństwa państwa i politycznie szkodliwej działalności.

Sytuacja społeczno-polityczna na przestrzeni 1987 r była zróżnicowana. Nastroje społeczne w poszczególnych grupach społeczno-zawodowych w zdecydowanej większości były niekorzystne. W znacznej części odznaczały się apatią, niewiarą, brakiem zaufania do poczynań władz w różnych dziedzinach życia społeczno-politycznego i gospodarczego.

Istnieje więc w dalszym ciągu stałe potencjalne niebezpieczeństwo nerwowej reakcji społeczeństwa na kolejne ekonomiczne decyzje,posunięcia,wynikające z założeń zmodyfikowanego programu realizacyjnego II etapu reformy gospodarczej, a zwłaszcza dotyczące podwyżek cen i regulacji płac.

Występujące podobnie jak w roku ubiegłym okresowe braki surowcowo-materiałowe również w znacznym stopniu miały negatywny wpływ na nastroje załóg zakładów pracy, wyzwalając szczególne obawy o obniżenie zarobków.

W czwartym kwartale 1987 r. uwaga wszystkich środowisk pracowniczych koncentrowała się przede wszystkim na V i VI

Wzrost aktywności krajowego ruchu "Wolność i Pokój" nie pozostaje bez wpływu na środowisko młodzieżowe naszego województwa Odnotowano fakt utworzenia na terenie Suwałk,Olecka i Augustowa grup o charakterze pacyfistycznym, które aktualnie są kontrolowane w ramach prowadzonej sprawy.

W minionym roku znacznie uaktywniło się środowisko Litewskiej mniejszości narodowej, które w związku z obchodami 600-Lecia Chrztu Litwy organizowało wiele uroczystości o treści religijnej. Między innymi delegacje ludności litewskiej spotkały się z papieżem w czasie jego wizyty w Polsce oraz brały udział w uroczystości w Watykanie w dniu 28.06.1987r. Hasło chrystianizacji Litwy przyświecało wielu poczynaniom zachodnich ośrodków nacjonalistycznych,które wykorzystując w tym okresie wzmożony ruch osobowy usiłowały nadsyłać na nasz teren materiały propagandowe. Ponadto w czerwcu przebywali na naszym terenie nauczyciele z dwoma uczniami gimnazjum z Huttenfeld RFN, którzy poza nawiązaniem licznych kontaktów interesowali się warunkami życia mniejszości litewskiej. W m-cu listopadzie 3 osoby narodowości litewskiej wzięły udział w VI Światowym Festiwalu Młodzieży Litewskiej w Australii.

Działalność kleru rzymskokatolickiego na terenie województwa w 1987r podporządkowana była przede wszystkim przygotowaniom do II Kongresu Eucharystycznego i III pielgrzymki Jana Pawła II do Polski. Kościół zaprogramował a następnie zrealizował szereg działań zmierzających do dalszego poszerzenia i umocnienia swych wpływów na wszelkie sfery życia i zademonstrowania jedności i związków społeczeństwa województwa z religią.

Przed wizytą Jana Pawła II w Polsce jak i w czasie jej trwania na terenie województwa nie stwierdzono wrogich wystąpień ze strony księży. Na pozytywną ocenę zasługuje także zchowanie się wiernych.

Obchody 600-Lecia Chrztu Litwy na terenie województwa przebiegały bez zakłóceń. Przybyły na te uroczystości biskup Atanas Paulus Baltakis z USA opiekun wspólnot litewskich żyjących poza granicami Litwy radzieckiej poza udziałem w oficjalnych

uroczystościach kontaktował się z niektórymi działaczami środowiska litewskiego, gdzie w sposób wyraźny kierunkował te osoby na preferowanie postaw nacjonalistycznych, negacji osiągnięć socjalizmu w Polsce, niechęci do ZSRR itp.

Odbywająca się na przełomie czerwca i sierpnia peregrynacja kopii obrazu MBCz miała charakter religijny. Niemniej jednak w trakcie jej trwania w kazaniach niektórych księży rekolekcjonistów zawarte były treści negatywnie politycznie.

Podczas przygotowań do peregrynacji kler rzymskokatolicki próbował docierać z nauką społeczną do wszystkich środowisk, dążył do maksymalnej mobilności wiernych i aktywnego uczestnictwa w odprawianych mszach.

Na przestrzeni 1987 roku nie osłabła działalność kościoła w ramach duszpasterstw stanowo zawodowych. Szczególnie aktywną działalność odnotowano na obszarze duszpasterstwa młodzieżowego. Nadal funkcjonowały zmodernizowane stałe diecezjalne bazy oazowe. Na terenie województwa zorganizowano 27 turnusów dla młodzieży szkolnej w których udział wzięło ponad 1050 osób. Szczególnie aktywną pracę z młodzieżą rozwinęli księża Salezjanie z parafii Suwałk. Posiadane wstępne dane operacyjne wskazują, że przy parafiach w Augustowie i Suwałkach moderatorzy noszą się z zamiarem utworzenia drużyn tzw. białego harcerstwa.

Przy parafii św. Aleksandra w styczniu 87 roku rozpoczął działalność Teatr Ewangelizacyjny "Kerygmat" skupiający przede wszystkim młodzież starszych klas. Kierownictwo artystyczne sprawuje małżeństwo Przybylskich z Warszawy. Zespół teatru występował w parafiach na terenie kraju. W lipcu br przy ośrodku Studiów Teologicznych w Suwałkach powstał tzw. Instytut Wychowawczy dla dzieci z rodzin specjalnej troski. Celem jego działalności jest objęcie opieką dzieci z rodzin moralnie zagrożonych.

Ponadto kościół organizował dla dzieci szereg innych uroczystości, rozrywkowych sportowo-rekreacyjnych itp.

Na terenie województwa nadal kontynuowane były tzw. msze w intencji Ojczyzny. W treści głoszonych kazań księża /szczególnie ks. Gadomski ze Smolnik, ks. Lachowicz z Gołdapi do czerwca 87 i ks. Krysztofik z Suwałk poruszali tematykę pozareligijną , przedstawiającą w negatywnym świetle aktualną

sytuację społeczno-polityczną kraju. W nabożeństwach tych w br brali udział Zbigniew Bujak oraz inne osoby znane z negatywnych postaw.

W 1987 roku kler nadal intensywnie rozbudowywał i modernizował swą bazę materialną. Podejmowane są działania ze strony kurii, celem uzyskania zezwolenia na budowę kolejnych obiektów. Aktualnie trwają prace przy budowie 12 obiektów sakralnych.

W dniu 29.11. udział w referendum wzięło około 37% księży katolickich oraz prawie wszyscy dziekani innych wyznań. Na uwagę operacyjną zasługuje fakt, że w referendum udział wzięło zaledwie 16% wikariuszy.

W maju 87 roku zakończył swą działalność Oddział Wojewódzki Polskiego Związku Katolicko-Społecznego z uwagi na rozbicie członków i brak wymiernych efektów w działalności Oddziału.

W działalności Oddziału Stowarzyszenia PAX zagrożeń nie zanotowano. Wielu aktywistów angażowało się w prace związane z referendum i popierało proponowane przez władze kierunki w zakresie reformowania gospodarki.

Inne kościoły i wyznania działalność prowadziły w ramach swych doktryn i w działalności ich wyznawców nie stwierdzono negatywnych postaw i zachowań.

Na przestrzeni 1987 roku główna uwaga załóg chronionych zakładów pracy koncentrowała się wokół problemów ekonomicznych. Dyskusje i komentarze dotyczyły głównie kwestii cen i płac, stanem zaopatrzenia rynku oraz przezwyciężenia przez kraj występujących trudności gospodarczych i dotychczasowych efektów I etapu reformy gospodarczej oraz perspektyw II etapu. W sposób krytyczny oceniano dotychczasowe działania reformatorskie, które zdaniem wielu dyskutujących sprowadzają się do stałego wzrostu cen i pogorszenia warunków bytowych społeczeństwa.

Należy nadmienić, że chociaż wszelkie operacje cenowe wprowadzone w 1987 roku spotkały się z ogólną dezaprobatą to jednak nie spowodowały poważniejszych zakłóceń w funkcjonowaniu zakładów.

Suwałki, 1987 01 03

~~31~~ 30

038/5/SB

TAJNE SPEC.ZNACZENIA

P L A N

pracy Służby Bezpieczeństwa Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Suwałkach na rok 1987.

I. ANALIZA SYTUACJI POLITYCZNO - OPERACYJNEJ.

Główne zadania realizowane przez Służbę Bezpieczeństwa w 1986r koncentrowały się na rozpoznawaniu, zapobieganiu i zwalczaniu zagrożeń bezpieczeństwa państwa i politycznie szkodliwej działalności.

W minionym roku odnotowano dalszą stabilizację życia gospodarczego i społeczno-politycznego w województwie. Nastąpił wzrost realizmu politycznego i ekonomicznego społeczeństwa oraz dalszy spadek podatności na wezwania i hasła przeciwnika politycznego.

Nastroje społeczne w poszczególnych grupach społeczno - zawodowych i środowiskach kształtowane były głównie przez decyzje ekonomiczne i polityczne władz. Mieszkańcy województwa z dezaprobatą przyjmowali decyzję w sprawie wprowadzanych kolejnych podwyżek cen .

Istnieje w dalszym ciągu stałe potencjalne niebezpieczeństwo nerwowej reakcji społeczeństwa na niezbędne kolejne ekonomiczne decyzje i posunięcia, a zwłaszcza w sprawie podwyżek cen i kwestii płac.

Poza nielicznymi przypadkami realizacja zadań produkcyjnych przebiegała prawidłowo i bez zakłóceń. Występujące okresowe braki surowcowo - materiałowe w znacznym stopniu miały negatywny wpływ na nastroje załóg zakładów pracy, wyzwalając szczególnie obawy o spadek zarobków.

Powyższe fakty nie znalazły szerszego oddźwięku w społeczeństwie a jedynie zostały zaakceptowane przez nieliczną grupę byłych działaczy "Solidarności". Zanotowano również 6 faktów niszczenia i zrywania flag i symboli narodowych, których sprawcami były przedewszystkim osoby będące pod wpływem alkoholu i z zaburzeniami psychicznymi.

W środowisku oświaty i wychowania krytycznie przyjęto propozycje motywacyjnego systemu wynagrodzenia nauczycieli. Uważa się, że płace są w dalszym ciągu niskie. Część nauczycieli, a zwłaszcza młodych wyraża niezadowolenie z sytuacji materialnej i nie przejawia ze swej strony większego zaangażowania.

W środowisku pracowników służby zdrowia zanotowano dalszą poprawę sytuacji. Wrogiej politycznie działalności nie stwierdzono.

Z negatywną oceną Ministerstwa Zdrowia spotkał się w minionym roku stan sanitarny województwa. Nie wystarczająca baza w tym zakresie oraz brak własnej placówki dezynfekcji, dezynsekcji i dezatyracji, jak również zaniedbania w nadzorze ze strony Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej doprowadziły m.in. do wystąpienia epidemii czerwonki i salmonelli.

W 1986r negatywny wymiar ideologiczno-polityczny miała również pozareligijna działalność części kleru szczególnie w płaszczyźnie wspierania inicjatyw programowo-organizacyjnych przeciwnika politycznego przez niektórych księży. Mimo tendencji spadkowej negatywnych wystąpień księży nadal kontynuowane są w Suwałkach i Gołdapi tzw msze za Ojczyznę. Ksiądz Stanisław Gadomski oraz ks. Lachowicz mający powiązania z elementami opozycyjnymi w trakcie kazań głoszą treści pozareligijne, fałszywie lub tendencyjnie przedstawiając najnowszą historię Polski.

W związku z mającym odbyć się w Polsce w m-cu czerwcu 1987r. Kongresem Eucharystycznym, kler podjął szereg działań mających na celu przygotowanie do niego wiernych. Jednym z najważniejszych etapów przygotowań była peregrynacja kopii obrazu MBCz w parafiach diecezji łomżyńskiej.

Szereg wystąpień księży podczas tych uroczystości miało charakter negatywny, skierowany przeciwko konstytucyjnej zasadzie świeckości wychowania i życia politycznego państwa. Niektórzy rekolekcjoniści krytykowali w swych kazaniach rzekomo " wojujący ateizm i materializm".

W m-cu sierpniu 1986r w ramach propagowanego przez kler parafialny tzw. miesiąca trzeźwości zanotowano szereg wystąpień księży, którzy w głoszonych kazaniach obwiniali władze państwowe o celowe rozpijanie społeczeństwa w celu - jak stwierdzono łatwiejszego podporządkowania go polityce partii i rządu.

Z ostrą i tendencyjną krytyką spotkało się wprowadzenie do szkół średnich przedmiotu religioznawstwa. Zdaniem większości księży głównym celem nauczania tego przedmiotu jest zaplanowane i celowe izolowanie młodzieży od kościoła i jego doktryny. Jest to zdaniem księży totalny i planowy program ateizacji młodzieży katolickiej, realizowany wbrew chrześcijańskim poglądom większości rodziców.

W 1986r kler rzymsko-katolicki na terenie województwa prowadził aktywną działalność w ramach duszpasterstw. Szczególnie aktywnie oddziaływał na wiernych na odcinku duszpasterstwa młodzieżowego, służby zdrowia, robotników i duszpasterstwa rodzin. Osłabła natomiast aktywność kościoła na odcinku duszpasterstwa rolników indywidualnych.

Na szczególną uwagę operacyjną zasługuje działalność duszpasterstwa młodzieżowego. Kler rozbudowuje stałe diecezjalne ośrodki oazowe. W województwie w okresie wakacji zorganizowano 15 turnusów dla młodzieży szkolnej, w których udział wzięło około 900 osób w wieku 10-17 lat.

W 1986r kler nadal intensywnie rozbudowywał i modernizował swą bazę materialną. Aktualnie na terenie województwa budowanych jest 13 obiektów sakralnych. Podejmowane są także działania zmierzające do uzyskania zezwoleń na budowę innych obiektów.

Oddział Wojewódzki Polskiego Związku Katolicko-Społecznego w Suwałkach w 1986r nie prowadził praktycznie działalności Statutowej. Stwierdzono zdecydowane odcięcie się od działalności

038/4/SB

Suwałki, 1986 .01.27...

62

61

TAJNE SPEC.ZNACZENIA

P L A N

pracy Służby Bezpieczeństwa Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Suwałkach na rok 1986

Najważniejsze zadania realizowane przez Służbę Bezpieczeństwa woj. suwalskiego w 1985 roku koncentrowały się na rozpoznawaniu, zapobieganiu i zwalczaniu zewnętrznych i wewnętrznych zagrożeń bezpieczeństwa państwa i politycznie szkodliwej działalności.

Rok 1985 przyniósł spadek możliwości działania elementów antysocjalistycznych oraz kurczenie się bazy dla działalności podziemia. Nastąpiła dalsza poprawa życia wynikająca z polepszenia się sytuacji gospodarczej, wzrostu znaczenia i autorytetu organów władzy. Skuteczne paraliżowanie i demaskowanie przeciwnika politycznego przyniosło uznanie i wsparcie społeczne naszej służbie. Na przestrzeni roku w centrum naszego zainteresowania pozostawała kampania przedwyborcza i wybory do Sejmu IX kadencji. Duża aktywność społeczeństwa w kampanii przedwyborczej i wysoka frekwencja w dniu wyborów świadczy o poparciu polityki Partii i Rządu.

Podejmowane przez naszą służbę działania doprowadziły do bezkonfliktowego przebiegu wyborów do Sejmu. Wybory na terenie województwa odbyły się w atmosferze powagi i spokoju. Udział w nich wzięło około 83% uprawnionych do głosowania.

Przed wyborami do Sejmu na terenie województwa zanotowano kolportaż 456 ulotek nawołujących w treści do ich bojkotu. Ujawnione je m.in. na terenie Olecka, Gołdapi, Suwałk, Ruciane Nidy. Ponadto zabezpieczono 99 egzemplarzy pism i wydawnictw bezdebitowych.

- środowiska tradycyjne na naszym terenie nie podejmowały działań wspierających podziemie,
- w środowisku mniejszości narodowościowych sytuacja kształtowała się pomyślnie. Do negatywnych zjawisk należy zaliczyć występujące przejawy separatyzmu narodowego i serwilistyczny stosunek do życia na Zachodzie, przejawiający się gloryfikacją panujących tam stosunków.

Zanotowano nieliczne fakty wrogiej politycznie działalności przejawiające się w postaci:

- kolportowania ulotek i innych materiałów nawołujących do bojkotu wyborów do Sejmu PRL,
- zrywania i niszczenia w kilku miejscowościach plakatów i obwieszczeń wyborczych,.
- negowania i szkalowania wysuniętych kandydatów na posłów do Sejmu,

W odniesieniu do kleru rzymsko-katolickiego na terenie woj. suwalskiego należy stwierdzić, że w 1985 roku nadal prowadził ofensywną działalność o charakterze polityczno-ideologiczny.

Przejawiała się ona w postaci szerokiego oddziaływania skierowanego praktycznie na wszystkie środowiska. Totalnie oddziaływano na społeczeństwo m.in. poprzez: prowadzenie dodatkowych wykładów, organizowanie imprez kościelnych, wzmożony ruch pielgrzymkowy itp. Niejednokrotnie indoktrynowano również wiernych publicznie w przedmiocie ukazywania wyższości doktryny kościoła nad ideologią marksistowską.

W trakcie realizacji przedsięwzięć operacyjnych stwierdzono, że Kościół nadal aktywnie działał w ramach duszpasterstw a szczególnie duszpasterstwa młodzieżowego, rolników indywidualnych i pracowników służby zdrowia.

Z posiadanego rozpoznania operacyjnego wynika, że w działalność oazową zaangażowanych jest na terenie województwa około 1 tys. osób, przede wszystkim młodzieży. Dla potrzeb tego duszpasterstwa na terenie województwa zorganizowano 5 stałych ośrodków oazowych.

W 1985 roku kler zorganizował 11 obozów oazowych, w których udział wzięło około 500 osób a zwłaszcza młodzieży w wieku 10-16 lat. W ramach przedsięwzięć operacyjnych inspirowano do kontroli tych obozów wojewódzkie i lokalne organy sanitarno-epidemiologiczne, w wyniku których rozwiązano dwa turnusy oazowe. Ukarany został także przez Kolegium d/s Wykroczeń organizator turnusu oazowego w miejscowości Pniewo gm. Węgorzewo.

Jednocześnie kler na terenie województwa prowadził szeroką działalność zmierzająca do rozszerzenia jego wpływów wśród wiernych. T tak:

- stosował przedsięwzięcia integracyjne poprzez odprawianie mszy intencyjnych w ramach obchodów świat zawodowych / lekarzy , nauczycieli, kolejarzy, transportowców/.
- organizował odczyty, wystawy związane z księdzem Popiełuszko i Józefem Piłsudskim,
- kontynuował msze w intencji Ojczyzny z udziałem aktorów scen polskich,
- prowadził systematyczną działalność misyjną i rekolekcyjną,
- organizował msze związane z rocznicami wydarzeń historycznych w trakcie których w sposób tendencyjny interpretował szereg faktów i wydarzeń.

W 1985 roku kościół rzymsko-katolicki na terenie województwa nadal wykazywał aktywność na odcinku sakralizacji instytucji i obiektów publicznych. Usunięcie krzyża z LO Nr 1 w Suwałkach w czerwcu 1985 roku spowodowało natychmiastową reakcję kurii, która przysłała pisemne oświadczenie skierowane do Wojewody Suwalskiego, wyrażając protest przeciwko tego rodzaju postępowania władzy. Jednocześnie kler dekanatu suwalskiego do terminarza odprawianych mszy wprowadził comiesięczną tzw. mszę ekspiacyjną organizowaną i adresowaną do młodzieży.

Symbole religijne / krzyże / zawieszone są w 24 jednostkach administracyjnych oświaty w tym w 15 jednostkach, które znajdują się na terenie diecezji łomżyńskiej..
Na 401 krzyży zawieszonych w szkołach podporządkowanych Kuratorium Oświaty i Wychowania 337 znajduje się w 15 w/w jednostkach oświaty.

Odrębnego potraktowania wymagają organizowane msze w intencji Ojczyzny. Zarówno treści głoszonych kazań, udział zaproszonych aktorów i innych księży z kraju znanych z wrogich wystąpień ekscytują w sposób negatywny zgromadzonych wiernych oraz dają okazję do szerzenia niewiary w politykę władz, wypaczają fakty historyczne jak również jawnie demonstrują nienawiść do władzy.
W trakcie tych mszy głoszono m.in. hasła:

- Polski walczącej o suwerenność i rzeczywistą niepodległość,
- ksiądz Jerzy Popiełuszko - męczennik, patron Polski i zwycięskiej "Solidarności",
- wolności dla więźniów politycznych, którzy cierpią za wiarę i przekonania,
- wrzesień - rocznicą napaści wschodnich sąsiadów,
- wszelkie zło w Polsce płynie z ideologii marksistowskiej, komunizm depcze godność ludzką, niszczy wartości moralne i całe narody,
- oficjalne publikatory kłamią i manipulują świadomością społeczną,
- jedynm obrońcą praw ludzi w Polsce była "Solidarność".

W 1985 roku kler w sposób ofensywny kierował swe działania na kształtowanie postaw dzieci i młodzieży. Szczególną uwagę przywiązywano do aktywizacji działań na odcinku katechizacji tej grupy wiekowej. Z operacyjnych ustaleń wynika, że na terenie województwa istnieją 353 punkty katechizacji. Stwierdzono szereg nieprawidłowości w organizowaniu tych punktów , szczególnie na odcinku przestrzegania obowiązujących w tym przedmiocie przepisów prawnych.

Kler w swym działaniu wobec dzieci i młodzieży stosował następujące formy i metody:

- obniżono wiek dzieci objętych katechezą,
- organizowano wieczorki taneczne w plebaniach,
- księża uczestniczyli w uroczystościach szkolnych np. studniówki,
- organizowano wspólne wyjścia do kina , nawet na tzw. filmy kontrowersyjne,
- stosowano formy nacisku wobec rodziców poprzez ich wzywanie lub wysyłanie pism informujących o nieuczestniczeniu ich dzieci w nauce religii,

- inspirowano młodzież do zajmowania zdecydowanej postawy prokościelnej w sprawie krzyży i nauki religii,
- wywierano presje w czasie nauki religii na młodzież będącą członkami organizacji młodzieżowych w kierunku nakłaniania ich do rezygnacji z członkowstwa w tych organizacjach,
- organizowano zloty dla młodzieży uczestniczących w pielgrzymce do Częstochowy,
- tworzono wśród młodzieży aktyw ofensywnie demonstrujący swą religijność i oddziaływujący na dzieci nie uczęszczającą na lekcję religii,

Stwierdzono również jeden przypadek fizycznego karania dzieci przez księdza prowadzącego katechezę, w sprawie tej wszczęte zostało postępowanie przygotowawcze. Jednocześnie kler uaktywnił swe oddziaływanie na młodzież poprzez głoszenie kazań w których wyraźnie ukierunkowywano ją do przyjmowania postaw negujących potrzebę laickiego wychowania oraz w negatywnym świetle przedstawiono zasadę świeckości życia publicznego w tym i szkoły.

W przedmiocie kształcenia aktywu świeckiego i kościelnego w 1985 roku utworzono punkt konsultacyjny ATK przy parafii Aleksandra w Suwałkach. Nadal prowadzi aktawną działalność filia IWKR przy tej parafii, funkcjonuje Studium Małżeńskie przy parafii Wojciecha w Ełku będące filią Instytutu Kultury Chrześcijańskiej przy kurii olsztyńskiej.

Podobnie jak w roku ubiegłym kler nadal rozbudowywał i modernizował bazę materialną. Intensywnie prowadzono prace budowlane przy rozpoczętych obiektach sakralnych i budynkach towarzyszących. Jednocześnie kurie wystąpiły o ujęcie w planie 1986 - 1990 budowy dalszych 8 kościołów wraz z zapleczem. Nadzór budowlany nad realizowanymi obiektami dokonywany był najczęściej przez przedstawicieli administracji lokalnej.

W wyborach do Sejmu udział w głosowaniu wzięło tylko 45% księży / przy udziale 85% w wyborach do rad narodowych w 1984r/ Nastąpiło zatem ewidentne usztywnienie stanowiska kleru w województwie i w tym przypadku można jednocześnie stwierdzić,

Suwałki 1985.01.17

91

90

038/3/SB

TAJNE SPEC.ZNACZENIA

P L A N

pracy Służby Bezpieczeństwa Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Suwałkach na rok 1985

Główne zadania realizowane przez Służbę Bezpieczeństwa województwa w 1984 roku koncentrowały się na rozpoznawaniu, zapobieganiu i zwalczaniu wewnętrznych zagrożeń bezpieczeństwa państwa oraz wrogiej i politycznie szkodliwej działalności określonych osób. Realizacja tych zadań przebiegała zgodnie z dyrektywami resortu przy dużym zaangażowaniu funkcjonariuszy wszystkich szczebli.

Postępujący proces normalizacji oraz działania profilaktyczne i represyjne naszego aparatu doprowadziły do dalszego ograniczenia negatywnej działalności oraz skutecznego demaskowania negatywnych i antypaństwowych wystąpień przeciwnika.

Ocena zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego województwa wskazuje jednak, że postępujący proces normalizacji i umacnianie się pozytywnych trendów sytuacji społeczno - politycznej jak i gospodarczej jest jeszcze nadal zakłócany działalnością elementów antysocjalistycznych.

97

96

- wysłania listu pogróżkowego do GRN Kowale Oleckie;
- wykonania wrogich napisów na 2 flagach państwowych w Suwałkach;
- dokonania profanacji pomnika grobu żołnierza A. Radzieckiej poprzez zniszczenie zdjęcia nagrobkowego na cmentarzu parafialnym w Suwałkach;
- zerwania i pogięcia tablicy Obwodowej Komisji Wyborczej nr 10 w Suwałkach
- zerwania i niszczenia flag państwowych w Ełku i Białej Piskiej;
- zrywania i niszczenia na terenie m. Suwałk plakatów dot. wyborów do rad narodowych;
- spalenia skrzynki służącej do składania wniosków kierowanych do PRON w Piszu;
- wykonania wrogich napisów na trasie Pisz - Orzysz.

Charakteryzując ogólnie postawę kleru w województwie można stwierdzić, że poza nielicznymi przejawami wojującego klerykalizmu zawierała ona elementy racjonalnej oceny sytuacji społeczno - politycznej kraju, które determinowały jego postępowanie.

Manifestował to w swych publicznych wystąpieniach pod ogólnym hasłem tzw. społecznej nauki kościoła.

Kler woj. suwalskiego nadal starał się przede wszystkim ugruntować swoją pozycję w społeczeństwie oraz maksymalnie spożytkować przywileje kościoła uzyskane po 1980 roku.

Sytuacja taka utrzymywała się do chwili zabójstwa księdza Jerzego Popiełuszki. Incydent z księdzem Popiełuszką radykalnie zmienił postawę wśród części wiernych jak i kleru.

W dniu Święta Zmarłych na wielu cmentarzach wywieszano klapsydry mówiące o morderstwie.

Przy nich nieprzerwanie płonęły znicze. Wiele wystąpień z ambon było wrogich. Spośród wszystkich księży, którzy usiłowali wykorzystać fakt zabójstwa księdza Popiełuszki do szkalowania władz PRL, najaktywniejszym był ksiądz Gadomski z Suwałk.

Organizował on nabożeństwa, jak i imprezy z udziałem aktorów scen warszawskich, w części których jako zagożały zwolennik "Solidarności" wygłaszał nacechowane wrogością i nienawiścią do wszystkiego co socjalistyczne kazania. Nabożeństwa pod jego przewodnictwem przeradzały się w wiece polityczne i wywoływały konsternacje nawet głęboko wierzących.

W 1984 roku kler rzymsko - katolicki swoją działalność koncentrował głównie na:

- dalszej rozbudowie bazy materialnej kościoła;
- wzmożonym oddziaływaniu na wiernych poprzez różnorodne formy duszpasterstwa stanowego ;
- umacnianiu roli krzyża jako symbolu religijnego;
- katechizacji młodzieży;
- wzroście oddziaływania na środowiska społeczno - zawodowe;

Na przestrzeni minionego roku łączne prace budowlane prowadzone były na 49 obiektach kościelnych co wobec 34 w 1983r. stanowiło wzrost o 40%.

Oddziaływanie na wiernych przejawiało się w:

- inspirowaniu wiernych do udziału w aktywie duszpasterstwa robotników;
- aktywizacji działalności duszpasterskiej rolników, gdzie podczas głoszonych kazań podkreślano rolę fundacji dla poprawy wydajności i umacniania gospodarki polskiej;
- podejmowaniu działań na odcinku obejmowania duszpasterstwem żołnierzy czynnej służby wojskowej.

Rok 1984 był kolejnym na odcinku umacniania roli krzyża i dalszej sakralizacji obiektów użyteczności publicznej. Wytworzonej sytuacji na tym odcinku a szczególnie nietolerancji wyznaniowej towarzyszyły w większości kazania poświęcone krzyżowi. Na wygłoszonych 273 kazaniach w każdym z kościołów 42% poświęcone było roli krzyża.

Aktywizacja niektórych księży na tym odcinku spowodowała, że w województwie suwalskim w minionym roku ujawniono 4 fakty zawieszenia krzyży w obiektach państwowych / 2 szkoły 2 klub rolnika /.

Kler uaktywnił również swoje działania na kierunku katechizacji młodzieży, której nadano nowe formy w postaci:

- objęcia katechizacją najstarszych grup przedszkolnych;
- wydania i rozprowadzania wśród uczniów podręcznika do nauki religii;
- tworzenia wśród uczniów grup elitarnych inspirujących pozostałych do aktywnego uczestnictwa w lekcji religii;
- pisemnego informowania rodziców dzieci o nieuczestnictwie w lekcjach religii z żądaniem wytłumaczenia ich nieobecności.

Wzrost oddziaływania kleru na środowiska społeczno - zawodowe przejawiał się w :

- organizowaniu pielgrzymek;
- prowadzeniu spotkań i odczytów;
- odprawianiu mszy intencyjnych oraz specjalnych nabożeństw z okazji świąt i rocznic państwowych;
- nasileniu walki z towarzyszącą ateizacją poprzez głoszone kazania;
- uczestnictwie w organizowaniu form rozrywkowo - wypoczynkowych wiernym.

W minionym roku podobnie jak w latach ubiegłych kler województwa suwalskiego włączał się aktywnie w organizacje obchodów rocznic środowiskowych w postaci:

- odprawianiu mszy z okazji dnia Kolejarza, Nauczyciela, Transportowca, Służby Zdrowia itp. ;
- odprawianiu mszy zamawianych przez aktyw b. "Solidarności" z okazji powstania rocznicy tego związku.

Mimo postępującej stabilizacji życia politycznego w 1984 roku ujawniono na terenie województwa 5 księży prowadzących indywidualną politykę inspirującą środowiska wiernych do negatywnych postaw i zachowań wobec polityki wyznaniowej państwa.

Do księży tych należą:

1. Ksiądz Aleksander SMEDZIK - dziekan gołdapski, proboszcz nowoerygowanej parafii pod wezwaniem NMP Matki Kościoła w Gołdapi. Utrzymywał i nadal utrzymuje ścisłe kontakty z b. aktywnymi działaczami "Solidarności", którzy internowani byli w ośrodku odosobnienia w Gołdapi. W czerwcu ubr. zaprosił ich na konsekrację odbudowanego kościoła w Gołdapi, w czasie której demonstarcyjnie uzewnętrzniał swoje przekonania. Ksiądz Smędzik zezwolił również na umieszczenie w przedsionku kościoła hasła " Solidarność Żyje", pod którym płoną świece.

2. Ksiądz Józef WYSOCKI - dziekan ełcki, proboszcz parafii pw. Świętego Wojciecha - podczas kazania poddawał wątpliwość niepodległość Polski i wolność narodu. Inspirował do zdecydowanego przeciwstawienia się desakralizacji obiektów państwowych i społecznych.

3. Ksiądz Jerzy JASKUŁA ze Zgromadzenia Salwatorianów - niezaakceptowany przez Wydział d/s Wyznań UW, administrator parafii w Baranowie - rozpowszechniał z ambony treści antyradzieckie i antysocjalistyczne.

4. Ksiądz Wincenty ZALEWSKI, wikariusz obsługujący wikariat eksponowany w miejscowości Górne k/ Gołdapi - wykorzystując ambonę rozpowszechniał treści negatywne politycznie.

5. Ksiądz Jerzy ZAWADZKI, wikariusz parafii pw. Świętego Aleksandra w Suwałkach podczas głoszonych kazań krytykował ustrój i władze państwowe.

Działalność tych księży wykraczała poza oficjalną, aktualną politykę Episkopatu Polski, w związku z tym w uzgodnieniu z Wydziałemd/s Wyznań podejmowano rozmowy dyscyplinujące z tymi księżmi.

Działalność OW PZKS w pierwszym półroczu 1984 roku wykraczała niejednokrotnie poza statutowe założenia związku. Organizowane w klubie prelekcje i szkolenia prowadzone były zazwyczaj przez ludzi znanych z wrogiej antysocjalistycznej działalności także b. aktywnych działaczy "S".

W wyniku aktywnie prowadzonej pracy operacyjnej i działań dezintegracyjnych doprowadzono do wewnętrznych nieporozumień co w efekcie spowodowało wystąpienie z szeregów PZKS czołowych działaczy znanych z klerykalnych, wrogich postaw. Działalność OW PZKS w Suwałkach została zawieszona a pracownicy etatowi sprawowali jedynie funkcje informacyjne. Na początku miesiąca września 1984 roku podjęto próby reaktywowania działalności OW PZKS w Suwałkach i koła PZKS w Augustowie. Odbyły się pierwsze prelekcje, zmierza się również do powołania nowych zarządów.

Kościoły i wyznania nierzymsko - katolickie działalność swoją prowadziły w ramach swych doktryn i nie przejawiały działalności politycznie szkodliwej.

Stowarzyszenie PAX nie przejawiało zbyt ożywionej działalności, poparło wybory do rad narodowych typując swoich przedstawicieli na radnych.